

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบของทรัพยากรการท่องเที่ยว การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว เสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องและการลงสำรวจพื้นที่จริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชน และหน่วยงานภาครัฐ โดยผู้วิจัยได้กำหนดการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากเป็นผู้ที่ดูแลเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรีโดยตรง จำนวน 10 คน ประกอบด้วย

กลุ่มที่ 1 ตัวแทนผู้นำชุมชน จำนวน 5 คน

- 1.1 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 1 บ้านเนิน
- 1.2 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 2 บ้านกลาง
- 1.3 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 3 บ้านเนินกลาง
- 1.4 กำนันตำบลบางสระแก้ว หมู่ 4 บ้านกองดิน
- 1.5 ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 บ้านแฉวนา

กลุ่มที่ 2 ตัวแทนประชาชนชาวบ้าน จำนวน 2 คน

- 2.1 ประชาชนชุมชนด้านเสือกก
- 2.2 ประชาชนชุมชนด้านการทำฝั้งชันโรง

กลุ่มที่ 3 ตัวแทนหน่วยงานภาครัฐ จำนวน 3 คน

- 3.1 นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบางสระแก้ว
- 3.2 ผู้อำนวยการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานจันทบุรี
- 3.3 ท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี

1.2 การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัด จันทบุรี 993,764 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2564) มีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ มีการ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของทาโรยามาเน่ (Taro Yamane) ในการกำหนดค่า ความคลาดเคลื่อนที่ .05 จำนวน 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 การวิจัยเชิงคุณภาพ

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) เป็นการสัมภาษณ์ ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ทั้งสิ้นจำนวน 10 คน โดยสอบถามในประเด็น องค์ประกอบทางการท่องเที่ยว, ศักยภาพของการท่องเที่ยว, การตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ และแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว แบบสัมภาษณ์ มี 4 ตอน ดังนี้
ตอนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบแบบสัมภาษณ์
ตอนที่ 2 องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว
ตอนที่ 3 การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว
ตอนที่ 4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว

2.1.2 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group Discussion) เป็นการประชุมกลุ่มย่อย สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น ผู้นำชุมชน ประชาชนชุมชนและหน่วยงานภาครัฐ ทั้งสิ้นจำนวน 10 คน ในประเด็นเกี่ยวกับทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ แนวทางการ พัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านต่างๆของตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ที่เหมาะสมกับชุมชน เพื่อใช้ในการรองรับนักท่องเที่ยวโดยครอบคลุมประเด็นการพัฒนาศักยภาพการ ท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

2.2 การวิจัยเชิงปริมาณ

2.2.1 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีทั้งแบบคำถาม ปลายปิดและคำถามปลายเปิด ซึ่งแบบสอบถามมีรายละเอียดเกี่ยวกับศักยภาพการท่องเที่ยวเชิง สร้างสรรค์ด้านต่างๆของตำบลบางสระแก้ว

จังหวัดจันทบุรี โดยแบบสอบถามมีทั้งหมด 6 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 องค์ประกอบการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว

จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 5 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 6 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว

จังหวัดจันทบุรี

3. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 ศึกษาเอกสาร บทความทางวิชาการ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์

3.2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาสร้างเครื่องมือ

3.3 นำเครื่องมือทางงานวิจัยฉบับร่างเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) โดยกำหนดเป็นคะแนน +1 หรือ 0 หรือ -1 ตามสูตรการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยค่าความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) ที่เหมาะสม ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 โดยได้ค่าดัชนีความสอดคล้องทั้งฉบับสมบูรณ์อยู่ที่ 0.85 จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน

3.4 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้เครื่องมืองานวิจัยมีความสมบูรณ์ก่อนการนำไปทดสอบความเชื่อมั่น โดยในการหาความเชื่อมั่นผู้วิจัยจะนำแบบสอบถามไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ในจำนวนร้อยละ 10 ของจำนวนตัวอย่างจริง จำนวน 400 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ทดสอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 50 คน ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่น (α) = 0.98

4. ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 2 ประเภท คือ

4.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการลงพื้นที่ การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง การแจกแบบสอบถาม และการประชุมกลุ่มย่อย จากนั้นนำข้อมูลทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องของข้อมูล

4.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ศึกษาค้นคว้าเนื้อหาจากเอกสารต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ เพื่อให้เนื้อหาที่มีความสมบูรณ์มากที่สุด โดยขั้นตอนของการเก็บข้อมูล ดังนี้

1. ค้นคว้าหาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนบางสระแก้ว
2. ติดต่อกลุ่มตัวอย่าง และหน่วยงานเครือข่ายต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเข้าชี้แจงโครงการ และแนะนำคณะผู้วิจัย

3. เตรียมข้อมูลแนะนำผู้วิจัย อธิบายงานวิจัย และแนะนำกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่าง ๆ ให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้จัก

4. จัดเตรียมเครื่องมือวิจัย อุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อการเก็บข้อมูล เช่น กล้องถ่ายภาพ วีดีโอ บันทึกภาพ ภาพถ่ายต่าง ๆ

5. เตรียมการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อย โดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ ขอเชิญประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี คณะวิทยาการจัดการ เพื่อเป็นการแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ การประชุมกลุ่มย่อยให้กลุ่มตัวอย่าง

6. ดำเนินการเตรียมแบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และประเด็นการประชุมกลุ่มย่อย เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ และดำเนินการเข้าสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่นัดหมายไว้

7. ลงพื้นที่ ดำเนินการเก็บข้อมูล จากเครื่องมือทางการวิจัย เช่น แบบสัมภาษณ์ ประชุมกลุ่มย่อย และแจกแบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่าง

8. นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือทางการวิจัยต่างๆ ทำการสรุปผลและดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลตามหลักทางสถิติต่าง ๆ ดังนี้ (ประกอบศิริ ภัคตีพินิจ ,2550 : 45)

ส่วนที่ 1 วิเคราะห์คุณลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพของชุมชนตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี ใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยกำหนดค่าเฉลี่ยระดับคะแนนความต้องการเป็น 5 ระดับ โดยคำนวณ แล้วนำมาจัดช่วงคะแนนดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงระดับคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= 0.8 \end{aligned}$$

ระดับความต้องการของนักท่องเที่ยวที่มีต่อศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของชุมชนตำบลบางสระแก้วจังหวัดจันทบุรี เป็นดังนี้

ค่าเฉลี่ยระดับ 4.21 - 5.00 คือ มีศักยภาพ ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระดับ 3.41 - 4.20 คือ มีศักยภาพ ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระดับ 2.61 - 3.40 คือ มีศักยภาพ ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.81 - 2.60 คือ มีศักยภาพ ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระดับ 1.00 - 1.08 คือ มีศักยภาพ ระดับน้อยที่สุด

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับแนวคิดทฤษฎี (Content Analysis) ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่ จากการสัมภาษณ์ และการประชุมกลุ่มย่อย ของผู้วิจัยและกลุ่มตัวอย่าง โดยการนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหาพร้อมกับแนวคิดทฤษฎี จัดหมวดหมู่ของประเด็นที่ศึกษา สรุปและตีความ (Conclusion and interpretation) ทำการสังเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลในภาพรวมภายใต้ขั้นตอนของการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการวิจัย และนำเสนอผลการศึกษาเชิงพรรณนา (Descriptive) ในแต่ละประเด็นที่ศึกษา ดังรายละเอียดในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ตารางสรุปการวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่มตัวอย่าง	เครื่องมือ	การวิเคราะห์ข้อมูล
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี	คุณภาพ	เจาะจง	10 คน (ผู้นำชุมชน, ประชาชนชาวบ้าน, ภาครัฐ)	แบบสัมภาษณ์	การวิเคราะห์เนื้อหา
2. เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยว ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี	ปริมาณ	แบบบังเอิญ	400 คน (นักท่องเที่ยว)	แบบสอบถาม	สถิติเชิงพรรณนา
3. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพทางการตลาดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี	คุณภาพ	เจาะจง	10 คน (ผู้นำชุมชน, ประชาชนชาวบ้าน, ภาครัฐ)	การประชุมกลุ่มย่อย	การวิเคราะห์เนื้อหา
4. เพื่อเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ตำบลบางสระแก้ว จังหวัดจันทบุรี	คุณภาพ	เจาะจง	10 คน (ผู้นำชุมชน, ประชาชนชาวบ้าน, ภาครัฐ)	การประชุมกลุ่มย่อย	การวิเคราะห์เนื้อหา